RAMMASKIPULAG FYRIR SUÐURHÁLENDIÐ

26. mars 2015

Gísli Gíslason

EFNI

Efnisþættir og markmið

Skipulagsforsendur

Aðferðafræði – nálgun

Niðurstöður rammaskipulags

Hvað svo?

SKIPULAGSSVÆÐIÐ

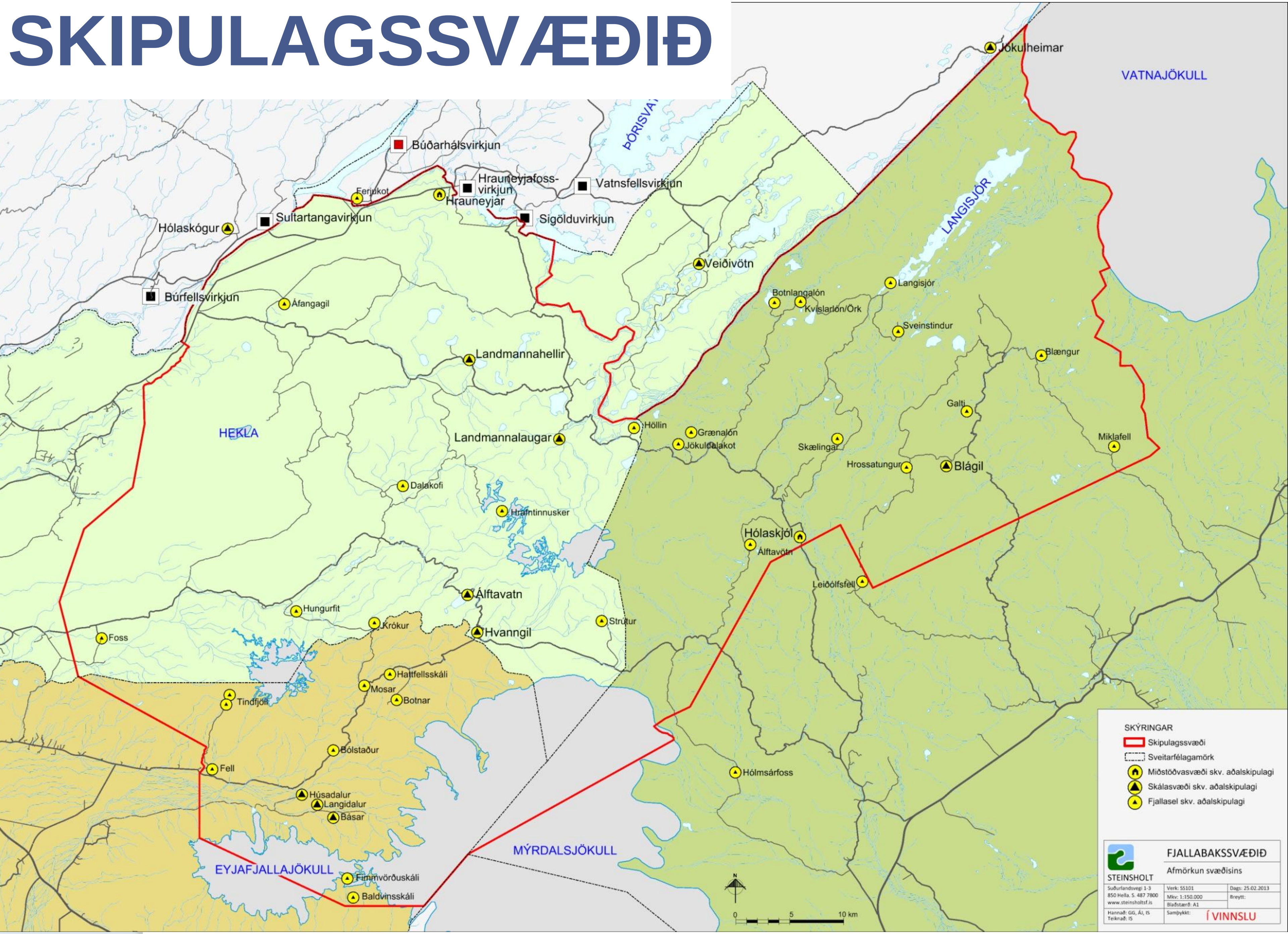

MARKMIÐ

Móta sameiginlega stefnu fyrir svæðið til að samræma sem best uppbyggingu, ferðaleiðir og þjónustu á svæðinu.

Dreifa ferðamönnum betur um svæðið m.a. með því að fjölga leiðum, bæta og/eða efla þjónustu og styrkja aðstöðu.

STEINSHOLT

EFNISÞÆTTIR

- **Samgöngur**: Vegir, reiðleiðir, gönguleiðir.
- **Ferðaþjónusta:** Miðstöðvar, skálar og fjallasel.

- **Verndun**: Hvernig skal standa að verndun svæða, verndarstig og afmörkun svæða.
- **Náttúruvá**: Náttúrufarslegar ógnir, öryggisleiðir og fjarskipti.

Gistinætur á Suðurhálendinu 2011

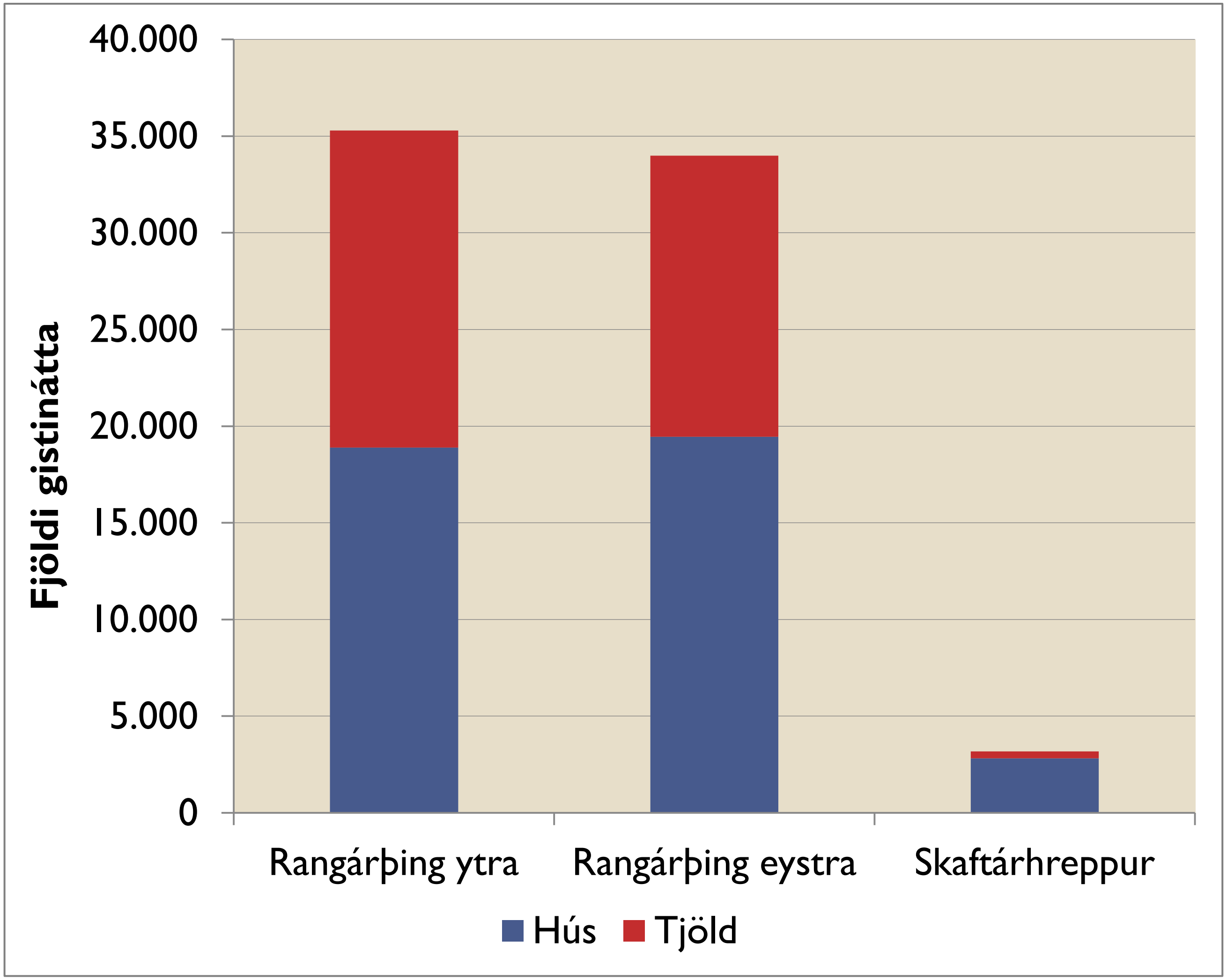

Heimild: Hagstofa Íslands

STEINSHOLT

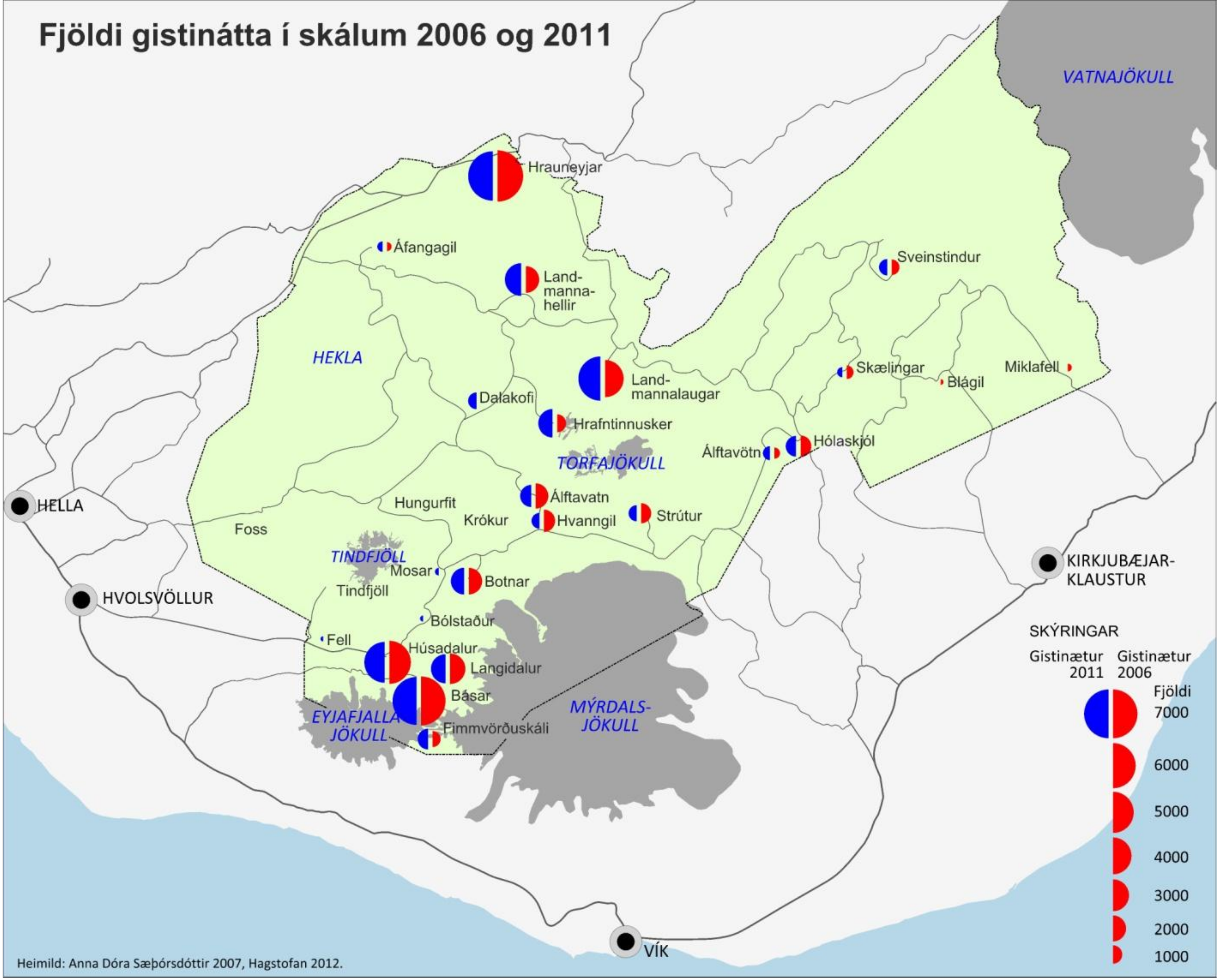
Fjöldi gistinátta í skálum 2006 og 2011
VATNAJÖKULL
Hrauneyjar
Áfangagil
Land-
manna-
hellir
Sveinstindur
HEKLA
Skælingar
Miklafell
Blágil
Land-
mannalaugar
Dalakofi
Hrafntinnusker
Hólaskjól
Álftavötn
TORFAJÖKULL
HELLA
Álftavatn
Hungurfit
Krókur
Hvanngil
Strútur
Foss
TINDFJÖLL
Mosar
Botnar
Tindfjöll
HVOLSVÖLLUR
KIRKJUBÆJAR-
KLAUSTUR
Bólstaður
Fell
Húsadalur
Langidalur
Básar
EYJAFJALLA-
JÖKULL
Fimmvörðuskáli
MÝRDALS-
JÖKULL
SKÝRINGAR
Gistinætur 2011
Gistinætur 2006
Fjöldi
7000
6000
5000
4000
3000
2000
1000
VÍK
Heimild: Anna Dóra Sæþórsdóttir 2007, Hagstofan 2012.

STEINSHOLT

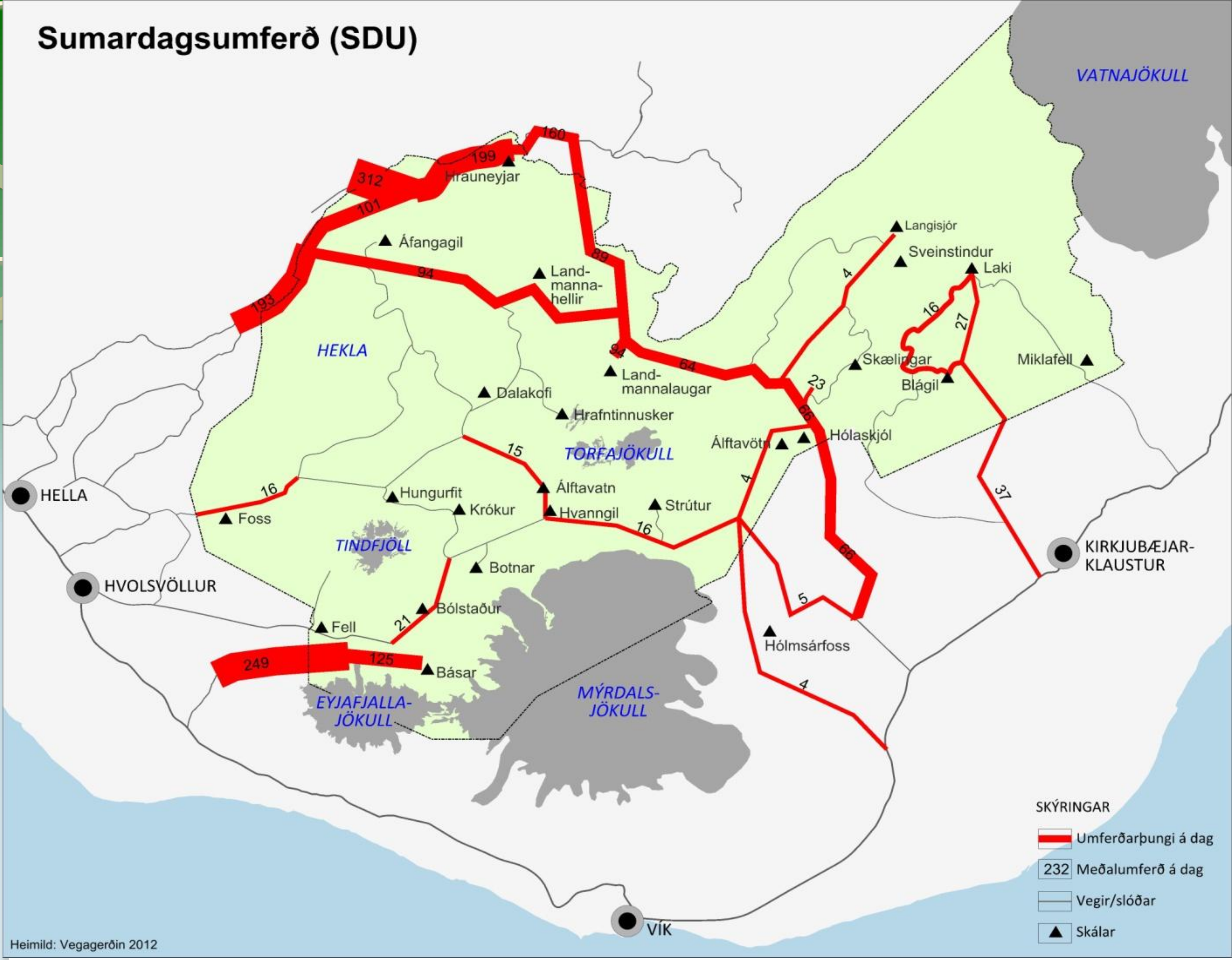

Heimild: Vegagerðin

Náttúrufar og landslagsheildir

LANDSLAGSHEILDIR

- Landslag
- Jarðmyndanir
- Yfirborðsáferð
- Gróðurfar og jarðvegs-þekja
- Vatnafar

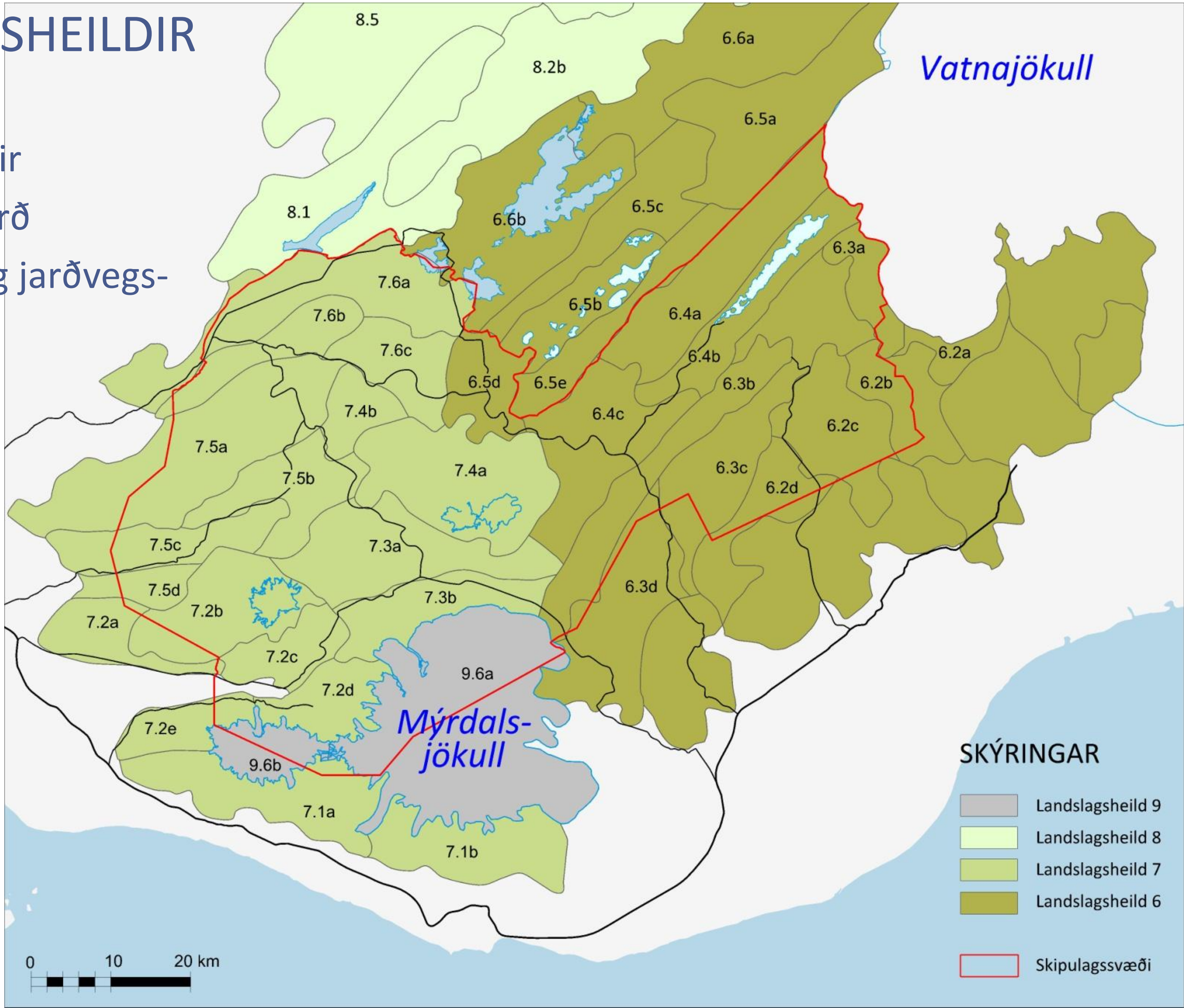

STEINSHOLT

JARÐMYNDANIR
Jökul-, gos-, og jarðhitaminjar

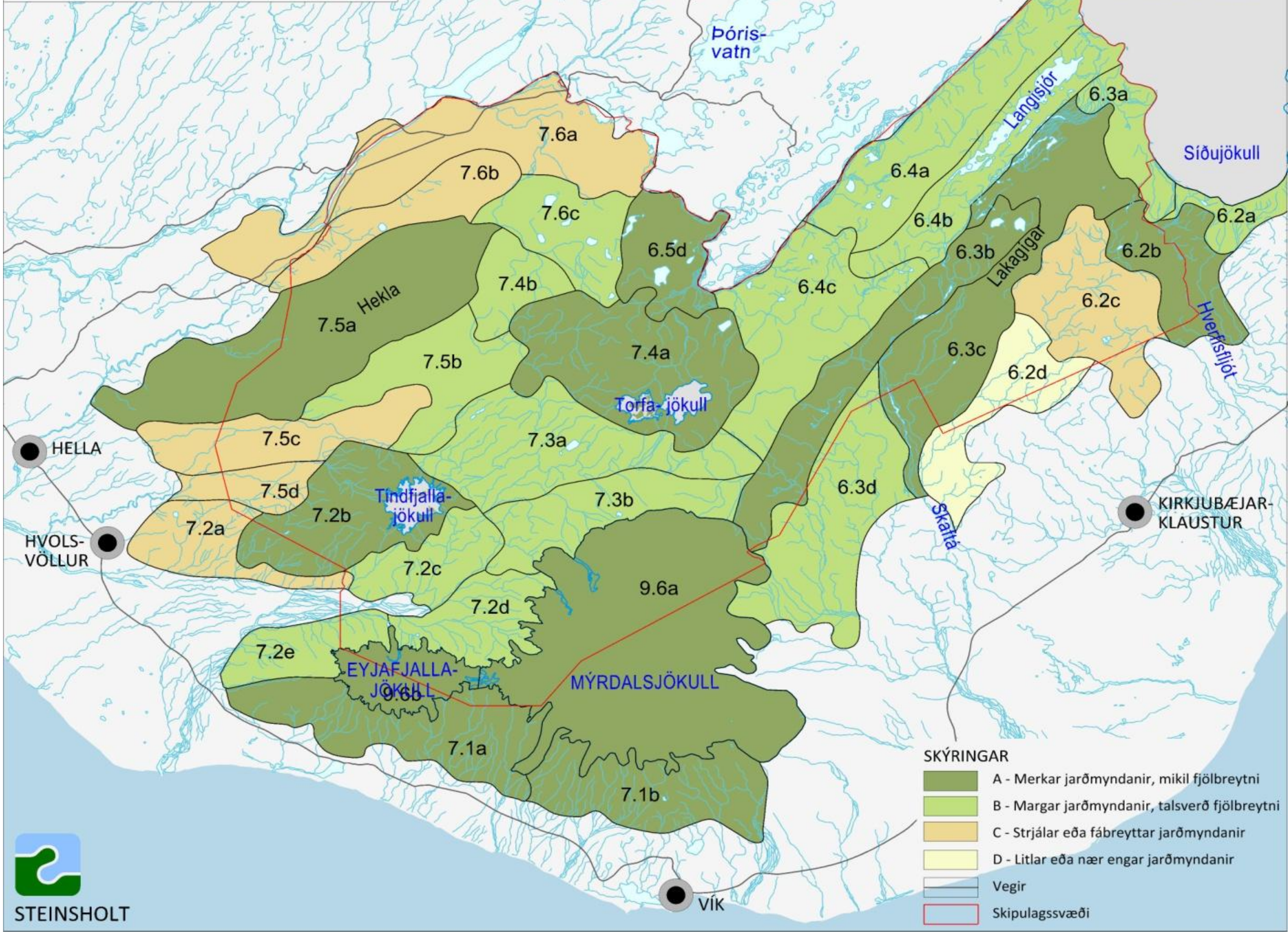

STEINSHOLT

ÚTIVISTARGILDI
Afþreyingarmöguleikar

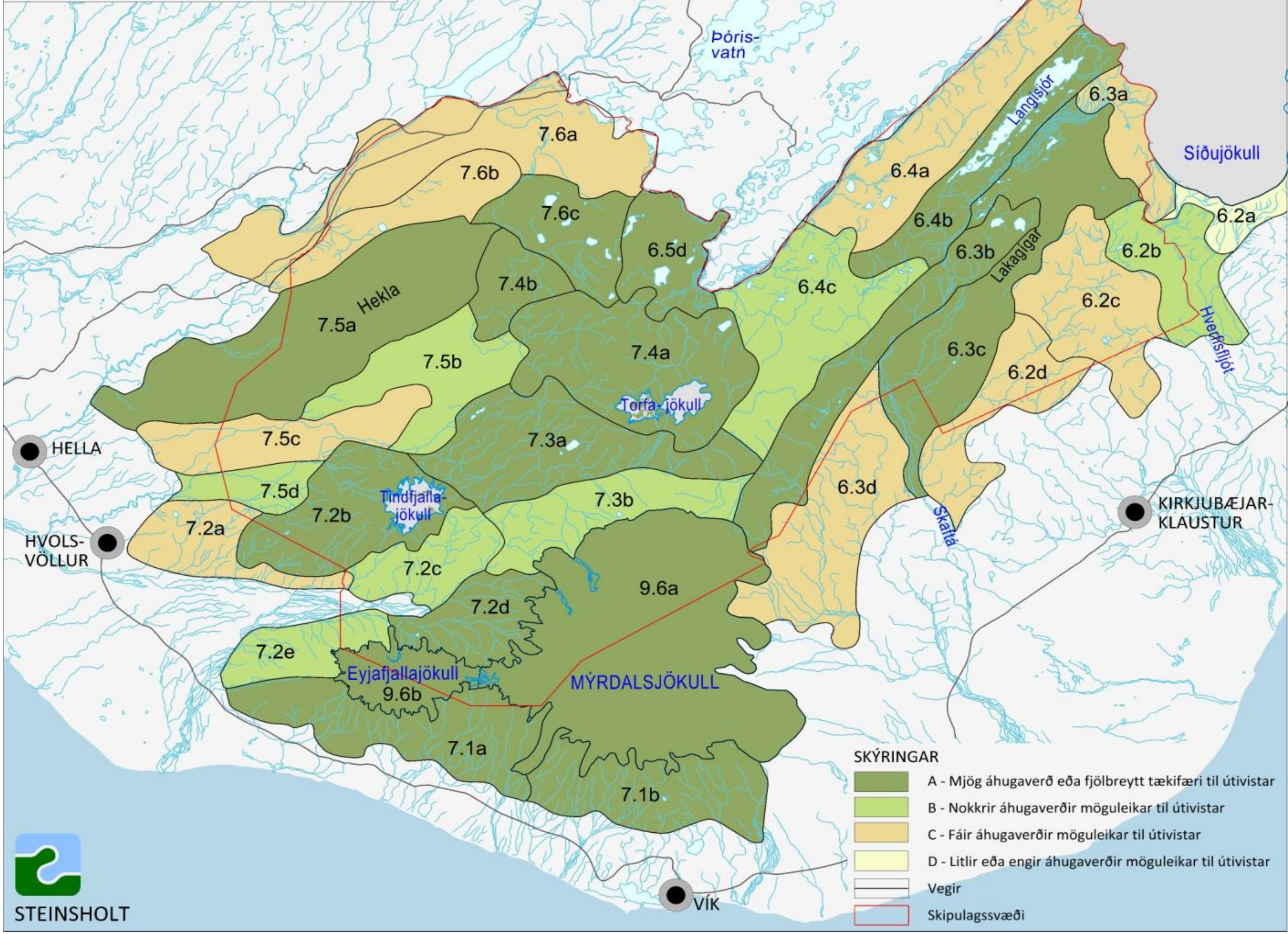

STEINSHOLT

UMHVERFISSKÝRSLA samanburður valkosta

Við mat á stefnu rammaskipulagsins var tekið tillit til eftirfarandi umhverfisþátta, sem taldir eru geta orðið fyrir verulegum áhrifum af þeim framkvæmdum sem þar eru settar fram.

- Samfélag og byggð; efnahagur, atvinnulíf
- Náttúrufarslegir þættir, landslag, jarðmyndanir, gróðurfar
- Heilsa og öryggi, mengun, umferðaröryggi, útivistarmöguleikar, náttúruvá
- Minjar; fornminjar, náttúru- og söguminjar

Líkleg áhrif framkvæmdanna eru metin og þeim gefin einkunn. Matið er sett fram í töflum og útskýring á niðurstöðu í texta.

STEINSHOLT

Þjónustustaðir ferðamanna

- **Miðstöðvar**
  staðir sem eru við meginleiðir og eru opnir stærstan hluta ársins. Alhliða þjónusta, þ.e. gisting, tjaldstæði, veitingar og verslun. Gert er ráð fyrir að þær geti þjónað sem upplýsingamiðstöðvar fyrir ákveðin landsvæði.

- **Skálasvæði**
  stök hús eða húsaþyrping sem hefur góða tengingu við almenna vegi og er opin hluta úr ári. Gisting, jafnvel tjaldsvæði og veitingasala. Skálaverðir eru á slíkum svæðum meðan staðurinn er opinn.

- **Fjallasel**
  Stök hús / nokkur hús sem geta staðið utan alfaraleiða en þó alltaf í einhverju vegasambandi. Hús opin eða aðgengileg a.m.k. hluta úr ári. Í flestum tilfellum gert ráð fyrir gistingu. Yfirleitt eru skálaverðir á staðnum meðan staðurinn er opinn.

STEINSHOLT

Vegakerfi

- **Heilsársvegir** – vegir sem er mögulegt er að halda opnum árið um kring. Allar ár og lækir eru brúaðar og vegir lagðir slitlagi eða malarbornir.

- **Sumarvegir** – vegir sem eru færir jeppum, rútum og fjórhjóladrifn-um bílum. Hættulegar og djúpar ár brúaðar, en lækir og minni ár með jafnt rennsli kunna að vera óbrúaðar.

- **Slóðar** – torfærir jeppavegir, kunna að vera mjög erfiðir með kerrur eða stærri bílum. Allar ár og lækir óbrúaðar og takmarkaður ofaníburður í flestum tilfellum.

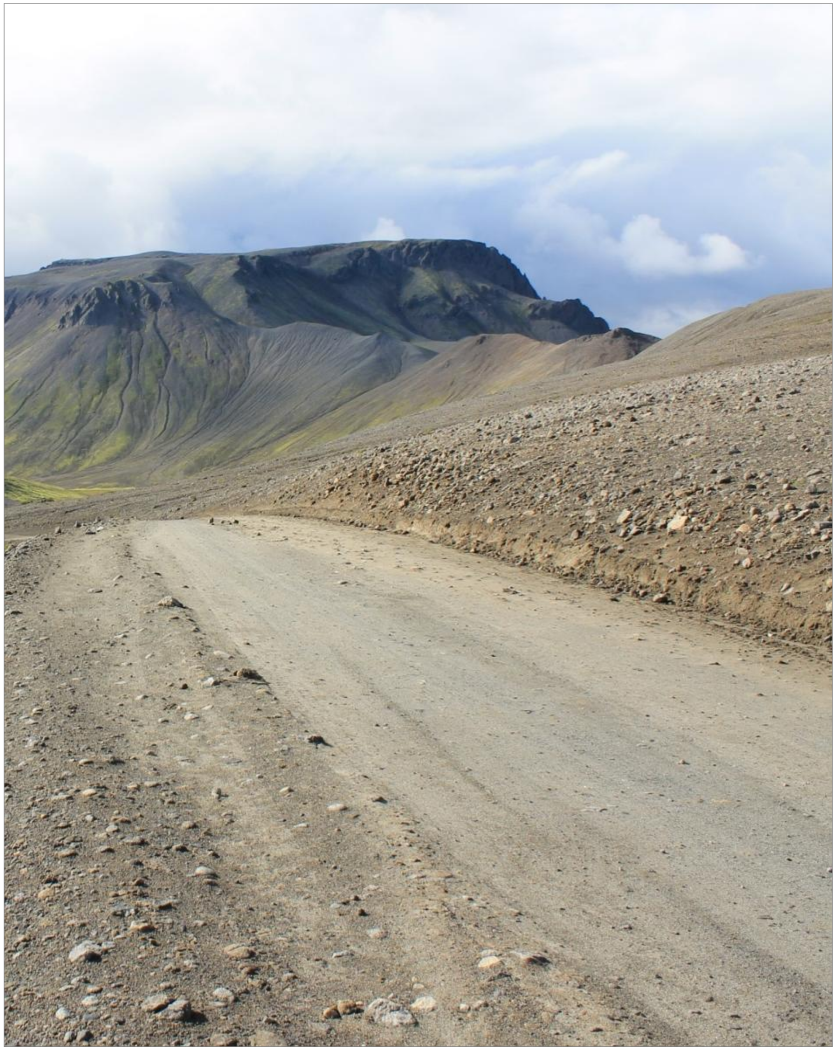

STEINSHOLT

Sviðsmyndir

- **Mynd A.** 0 – kostur. Vegir og þjónusta á hálendinu verður óbreytt. Nær öll viðbótarþjónusta byggist upp í byggð.
- **Mynd B.** Meginuppbygging á hálendisjaðri. Miðstöðvar í sumum tilfellum utan skipulagssvæðisins.
- **Mynd C.** Uppbygging miðlægt. Kallar á betra vegakerfi til að staðirnir geti verið opnir stærri hluta ársins.

STEINSHOLT

Sviðsmynd A – 0 kostur

Vegir og þjónusta á hálendinu verður óbreytt.

Þjónustan byggist upp í byggð.

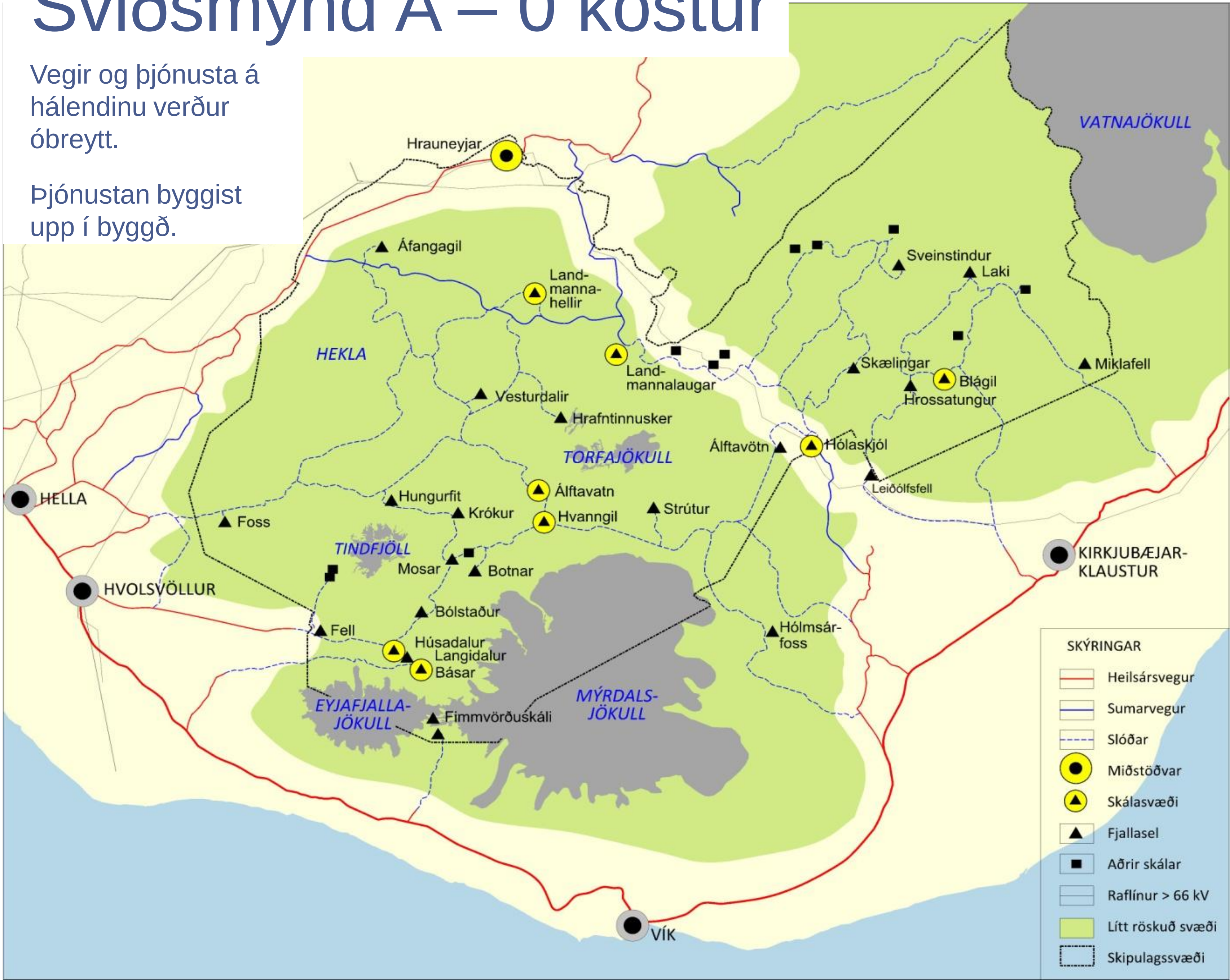

STEINSHOLT

Sviðsmynd B - áhersla á jaðarsvæði

Megináhersla á jaðarsvæði. Miðstöðvar verða í sumum tilfellum utan skipulags-svæðisins.

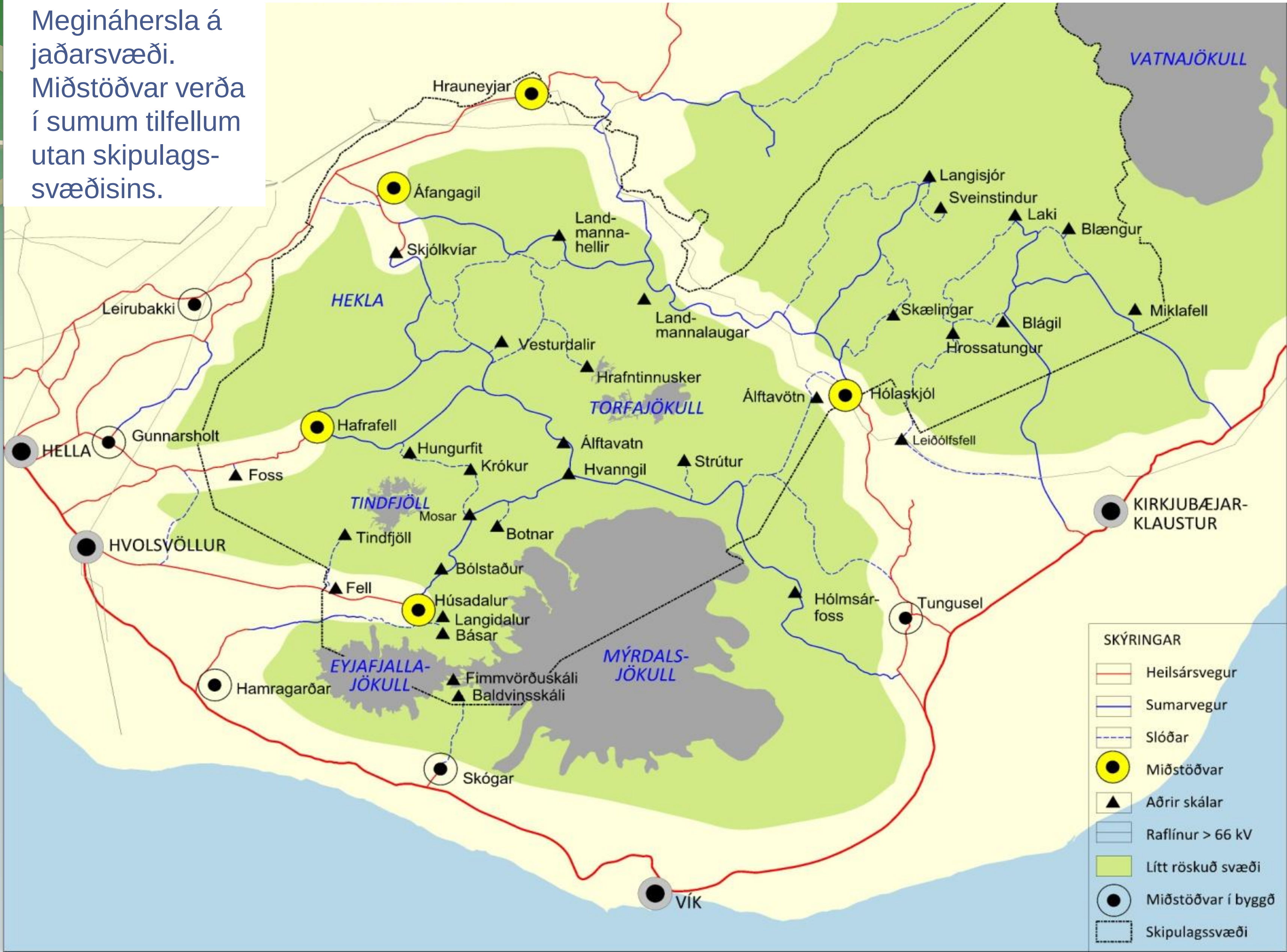

STEINSHOLT

Sviðsmynd C - uppbygging miðlægt

Kallar á mun betra vegakerfi til að staðirnir geti verið opnir stærri hluta ársins.

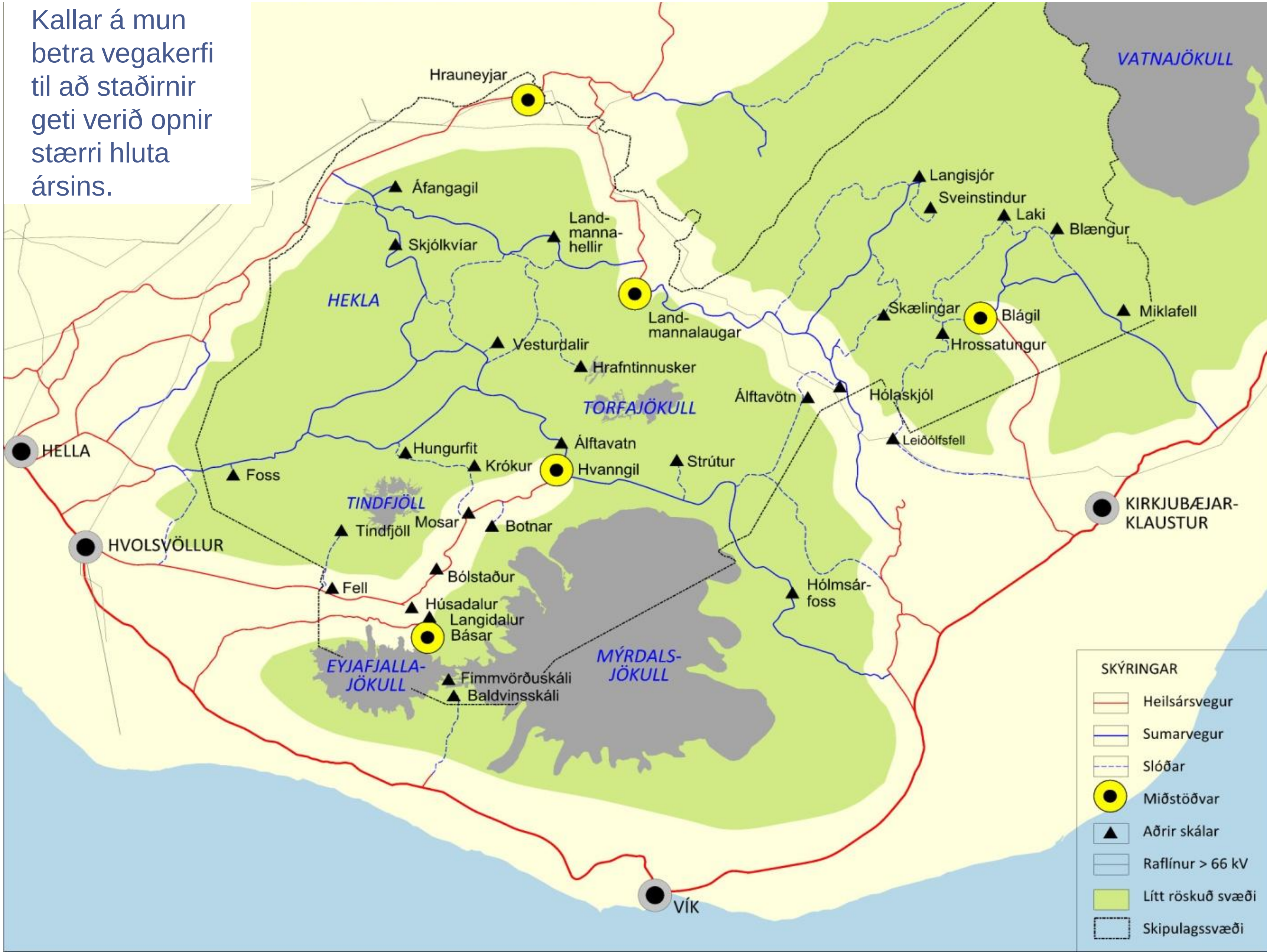

STEINSHOLT

STEFNUMÖRKUN

SAMGÖNGUR

- Uppbygging samgangna stuðli að jafnræði mismunandi ferðamáta, án þess að draga úr upplifun ferðamanna.
- Uppbygging vegakerfis miðsvæðis taki einkum mið af sumarumferð. Ekki verði gert ráð fyrir heilsársvegi yfir Fjallabak.
- Góð vegtenging verði að miðstöðvum á jaðarsvæðum hálendis.
- Stuðlað verði að bættum almenningssamgöngum á svæðinu.
- Megin gönguleiðum, á borð við Laugaveginn, verði fjölgað.

STEINSHOLT

Megin gönguleiðir

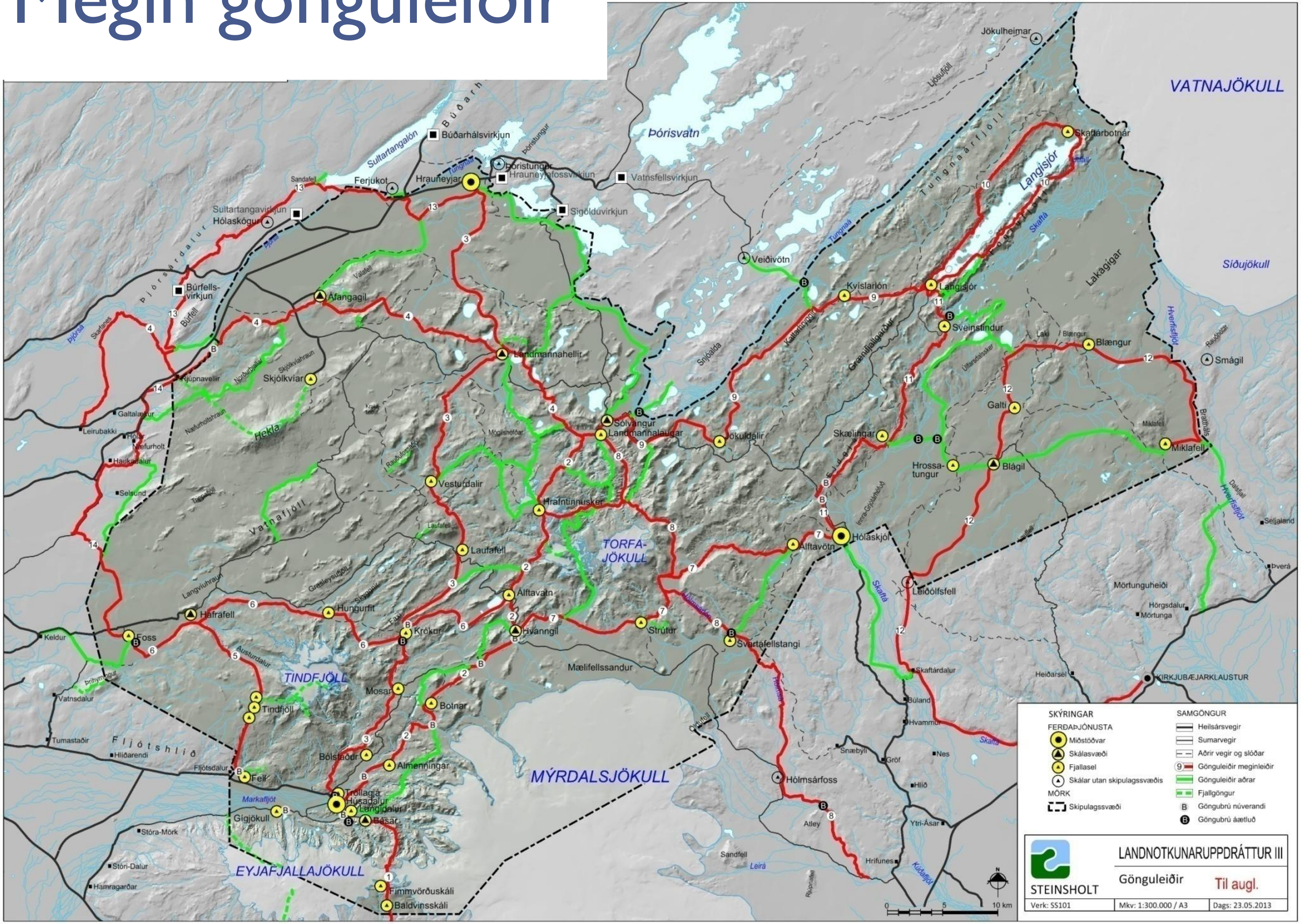

ÞJÓNUSTUSVÆÐI FERÐAMANNA

- Áhersla verði á uppbyggingu á jaðarsvæðum hálendisins (Valkostur B).
- Gerðar verði auknar kröfur til allrar mannvirkja-gerðar; byggingar verði vandaðar og aðlagaðar að landi á hverjum stað.
- Fleiri en einn rekstraraðili verði á stærri svæðum (miðstöðvar og skálasvæði).

STEINSHOLT

Einstakir þjónustustaðir

- **Hólaskjól** verði alhliða miðstöð með bættum vegi o.fl. (fyrir Vatnajökulsþjóðgarð og ferðaþjónustuaðila).
- **Húsadalur** verður miðstöð fyrir Þórsmerkursvæðið, með göngubrú yfir Markarfljót og góðum vegi að göngubrúnni.
- **Landmannalaugar** verði endurskipulagðar, dregið úr álagi á viðkvæm svæði og ásýnd staðarins bætt.

STEINSHOLT

Húsadalur

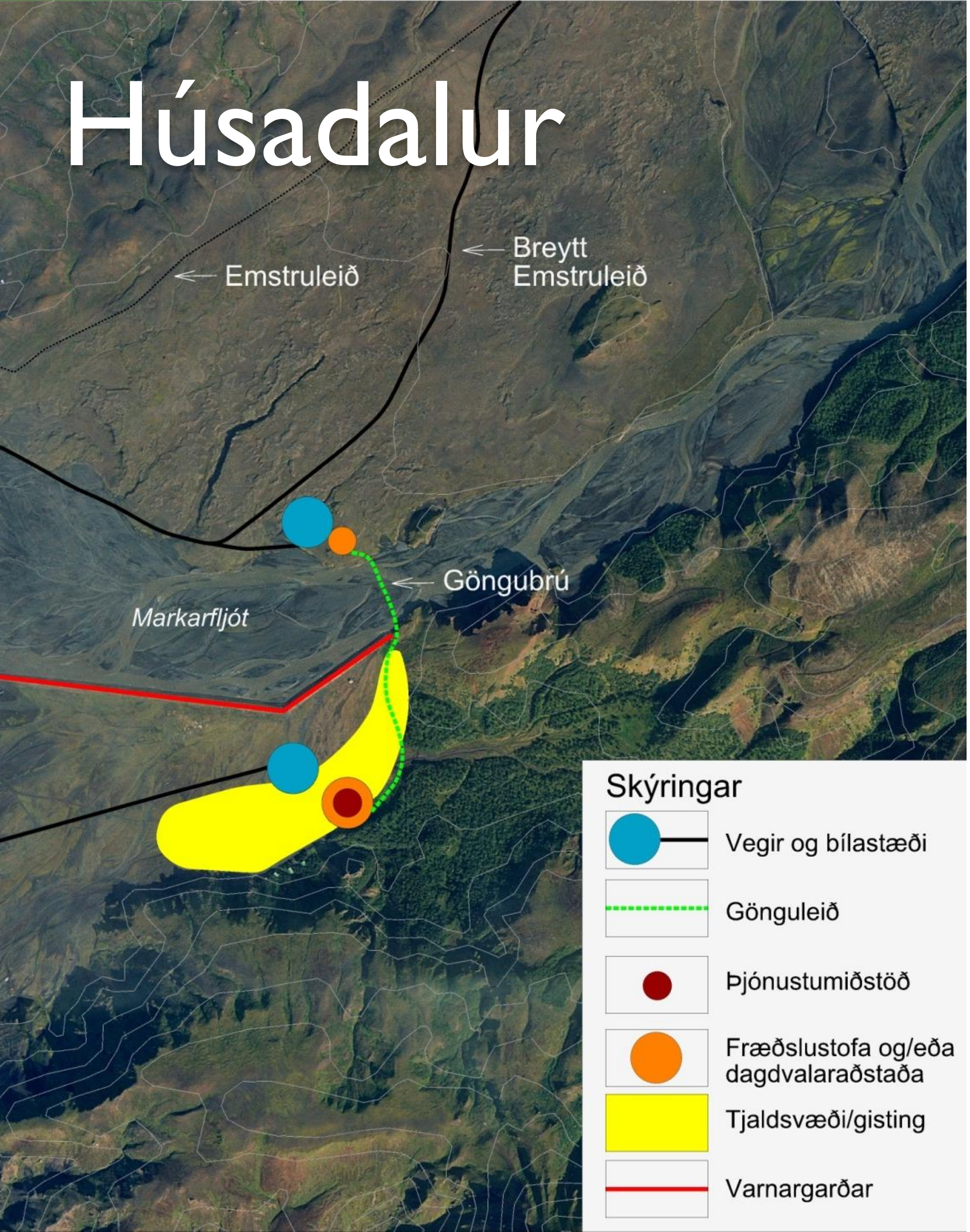

0 – kostur.
Óbreytt staða

A - kostur
Engin aðstaða norðan Markarfljóts - miðstöð í Húsadal

B - kostur
Lítil aðstaða norðan Markarfljóts - miðstöð í Húsadal

C - kostur
Miðstöð norðan Markarfljóts m.a. fyrir Þórsmörk, Emstrur og Tindfjöll - skálasvæði í Húsadal

Húsadalur
tillaga að deiliskipulagi

STEINSHOLT

LANDMANNALAUGAR
helstu möguleikar

MARKMIÐ

- Draga úr álagi á svæðinu og stýra umferð um það
- Bæta ásýnd og yfirbragð svæðisins
- Vernda stórbrotna náttúru og minjar
- Bæta þjónustu við ferðamenn og auka öryggi þeirra

Í deiliskipulagi verður horft til lausnar sem verður í sem bestri sátt við umhverfi í víðum skilningi

A kostur

Uppbygging á núverandi svæði / sunnan varnargarðs

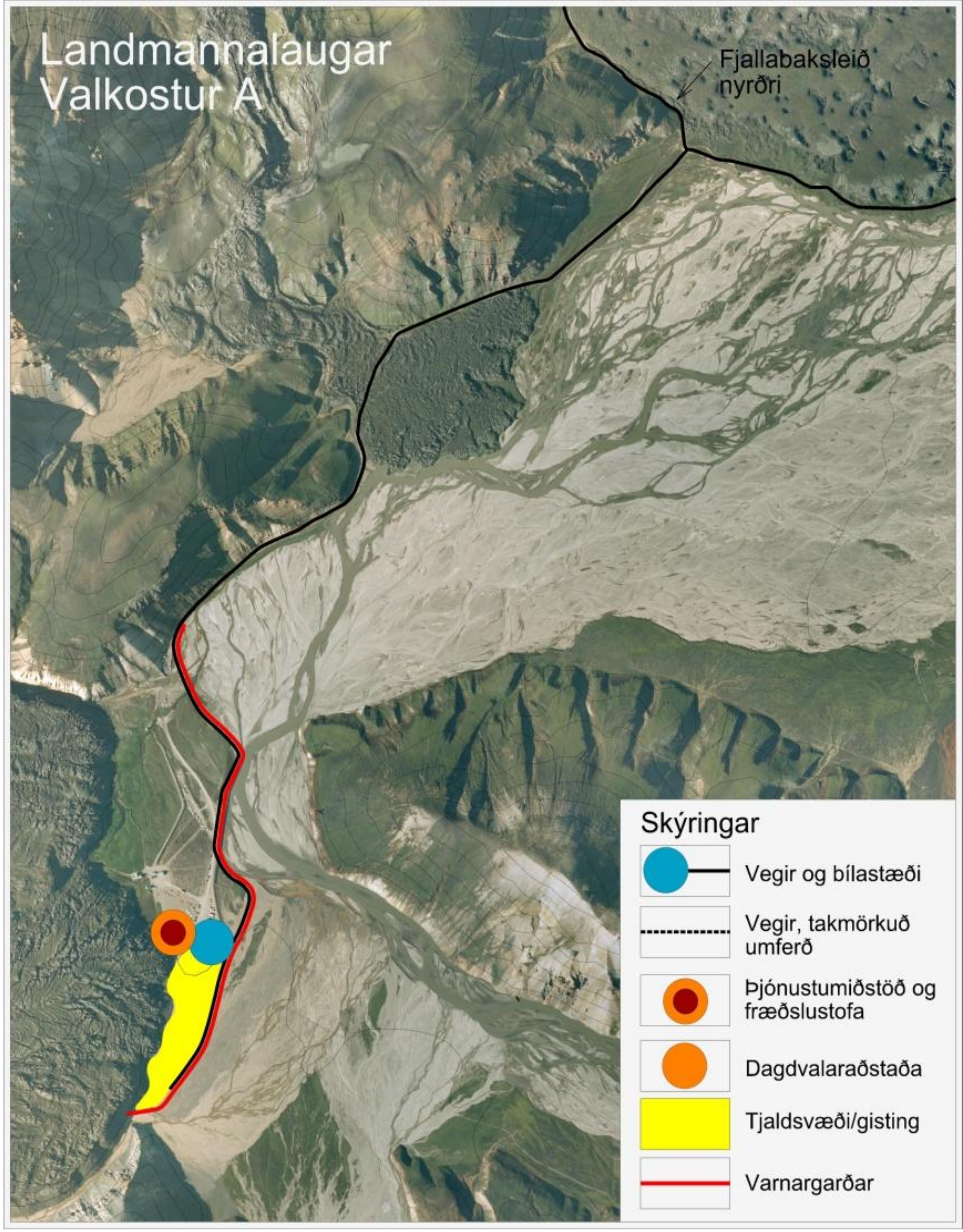

STEINSHOLT

B kostur

Meginuppbygging flutt á Sólvang, - áfram verða FÍ skáli, snyrtingar o.fl. í Laugum.

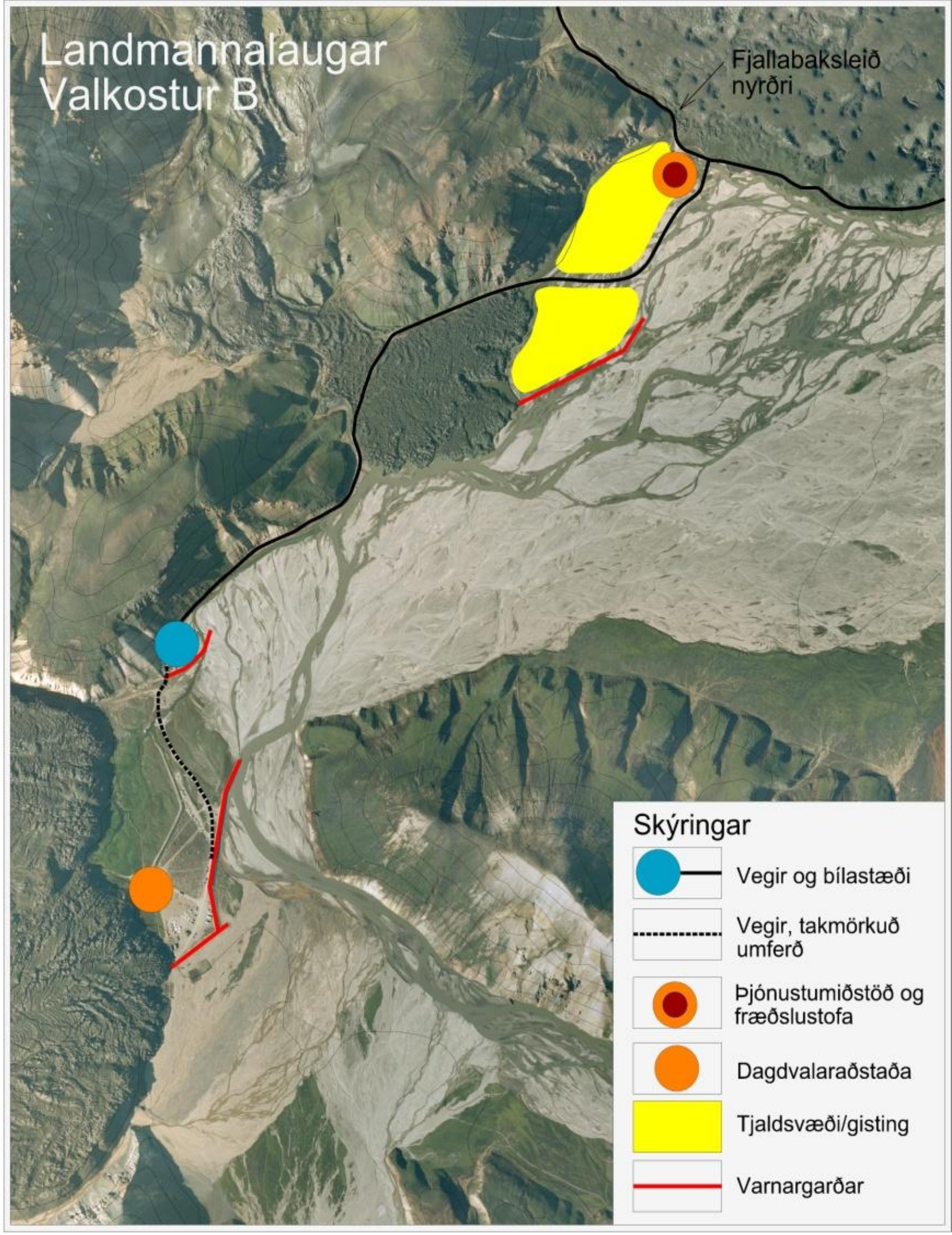

STEINSHOLT

C kostur

Meginuppbygging færð annað, – áfram verður lágmarks-aðstaða í Laugum.

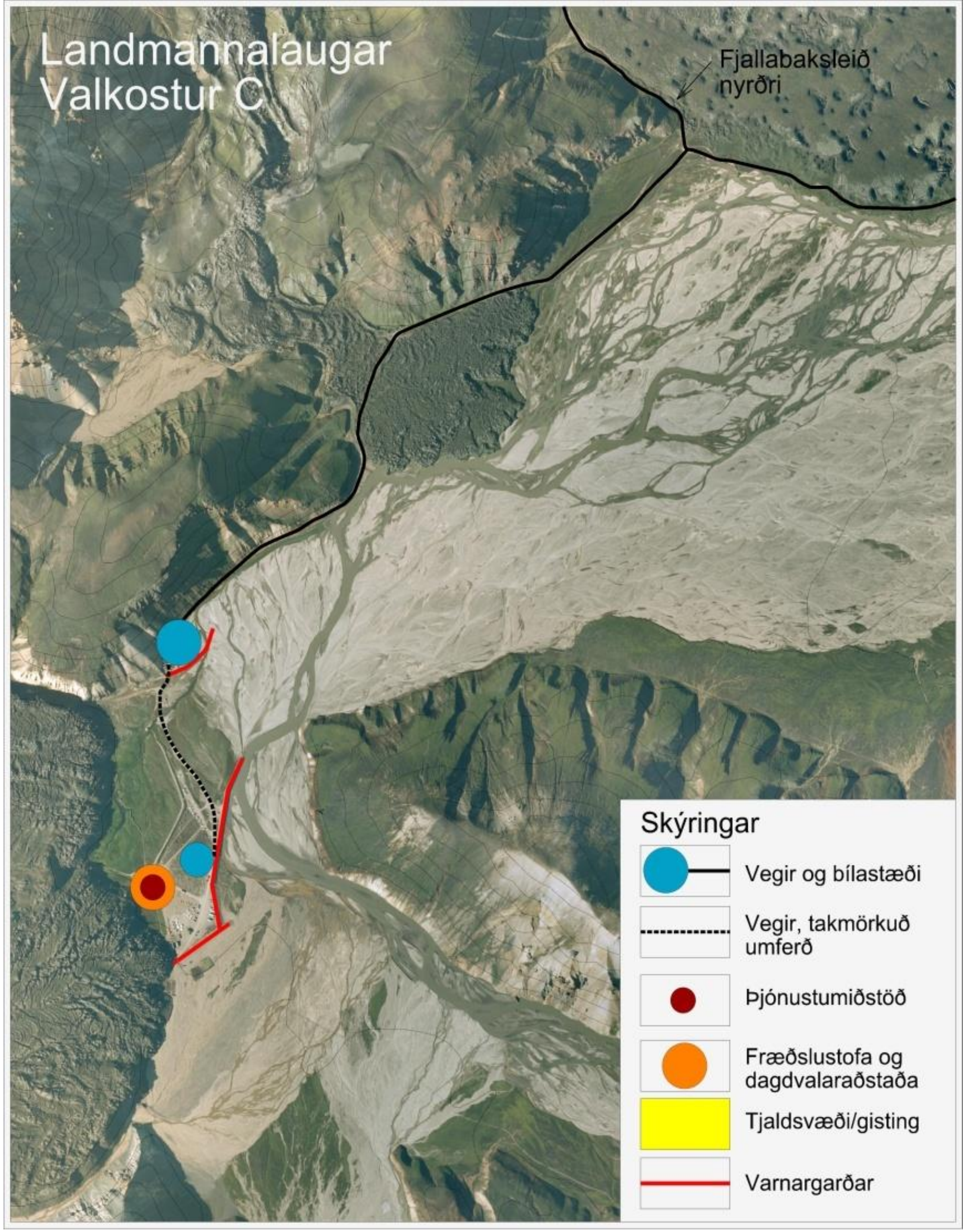

STEINSHOLT

LANDMANNA-LAUGAR

Niðurstaða samkeppni

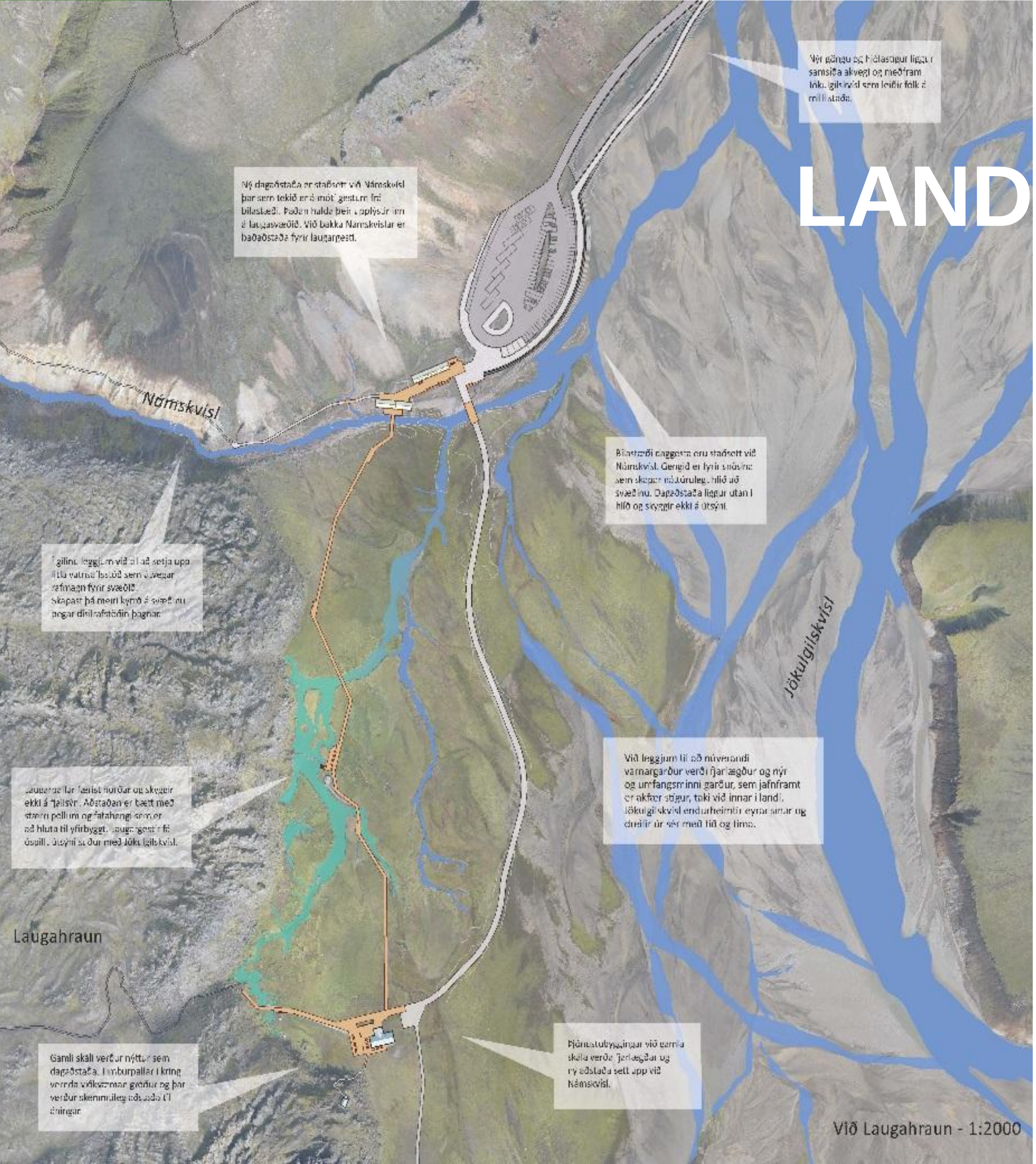

LANDMANNALAUGAR

HVAÐ SVO?

- Þegar landskipulagsstefnan tekur gildi verður svæðisskipulag miðhálendis fellt úr gildi.
- Þá tekur við aðalskipulag sveitarfélaganna.
- Þurfa sveitarfélögin að bregðast við því?
- Er svæðisskipulag fyrir minni einingar svarið?

STEINSHOLT

HVERS VEGNA SVÆÐISSKIPULAG?

- Mikilvægt að marka heildstæða stefnu um nýtingu og vernd stærri landsvæða/landslagsheilda.
- Eðlilegt að nærumhverfið/heimafólk komi með virkum hætti að slíkri stefnumörkun.
- Frumkvæði að stefnumörkun er hjá sveitarfélögum. Þörf á frumkvæði að eftirliti á svæðum og uppbyggingu sé af aðliggjandi svæðum.
- Sum sveitarfélög eiga nýtingarrétt á hálendinu utan viðkomandi sveitarfélags.
- Settar reglur um stórar landslagsheildir sem ná yfir sveitarfélagamörk (t.d. Suðurhálendið).

STEINSHOLT

AFMÖRKUN SVÆÐISSKIPULAGSSVÆÐIS

HVAÐA ÞÆTTIR ERU MIKILVÆGASTIR?

- **Samgöngur – meginvegir**
  - Hvernig vegi viljum við?
  - Er ferðaþjónustan mótfallin góðum vegum um hálendið ?
- **Orkumál**
  - Á að nýta orku á hálendinu; vatnsafl, jarðvarma, vindorku?
  - Hvernig á að flytja orku á milli landshluta?

STEINSHOLT

HVAÐA ÞÆTTIR ERU MIKILVÆGASTIR?

- **Ferðaþjónusta**
  - Hvernig aðstöðu viljum við hafa á hálendinu og hvar?
  - Hafa þjónustustaðir og vegir hitt á bestu staðsetninguna?
  - Á að fella út einhver svæði eða á að bæta einhverjum við?

- **Náttúruvernd**
  - Eru "réttar" skilgreiningar á verndarsvæðum og víðernum?
  - Á að vernda hálendið fyrir hóp "eindreginna" náttúrusinna, eða gera það aðgengilegt fyrir stærri hóp almennra ferðamanna?
  - Á að fara millileið og gæta hagsmuna beggja hópanna?

STEINSHOLT

STEINSHOLT